స్వయంపాకం

ఆఫీసులోనుంచి కోటయ్య అడుగు బయటపెట్టగానే ట్రాం వెళ్ళిపోయింది. అకస్మాత్తుగా అతనికి తట్టింది—"పొద్దున్నే చాకలిపేటనుంచి బయల్దేరి మైలాపూర్ చేరి సాయంకాలము పూట షెడ్‌కి చేరుకునే ట్రాంకీ తనకీ భేదం ఏముంది ?"

కోటయ్య ఆ ఆఫీసులో పాతిక రూపాయల మీద పనిచేస్తున్నాడు. బ్రహ్మచారి అవటంవల్లా, ఇంద్రియాలను జయించినవాడు అవటంవల్లా, అందులోనే ముడుచుకొనిబతుకుతున్నాడు. రెండు పూటలు భోజనం చేస్తాడు. ఆఫీసులో అంకెలు కూడతాడు. రాత్రిళ్ళు హాయిగా నిద్రపోతాడు. ఇంతకంటే ఏం చెయ్యాలని కానీ ఇది మాత్రం ఎందుకు చెయ్యాలనికానీ అతనికి ఎన్నడూ తట్టలేదు. కాని నాలుగు రోజుల్నించీ మాత్రం అతని మనస్సు సరిగ్గా వుంటంలేదు. ఊరికే ఆరాటపడుతుంది. ఎందుకో గింజుకుంటుంది! మొన్న భోజనం చేసి బయటకు వచ్చేటప్పటికి, అనవసరంగా సిగరెట్ తాగబుద్ధయింది. నిన్న ఆఫీసుకి వెళ్ళేటప్పుడు ఒక పడుచు ఎదురైతే, అనవసరంగా వొళ్ళు జలదరించింది. పైగా నిన్నటి రాత్రి నిద్రపట్టలేదు. తన గదంతా బూజు పట్టిందనీ, మంచినీళ్ళు తాగటానికి కూజా లేదనీ, నిన్న రాత్రే కోటయ్యకు తెలిసింది. ఈ తెలియటాలు అతని మనస్సుని చీకాకు పరిచాయి. తన పాత ప్రపంచం బెత్తికలు బెత్తికలుగా వూడిపోతున్నట్లూ, తనకు అర్థంకాని వూబిలోకి అడుగడుగు చొప్పున దిగిపోతున్నట్లూ బాధ

పడ్డాడు. ఇప్పుడీప్రశ్నతో మరీ తికమకపడ్డాడు. "పొద్దున్నే చాకలిపేటనుంచి……"

పక్కనున్న కొట్లో ద్రాక్షగుత్తులు వేలాడుతున్నాయి. యాంగ్లో యిండియన్లు చెట్టపట్టాలు పట్టుకొని సముద్ర తీరానికి షికారు వెళ్తున్నారు. పాకీవాళ్ళిద్దరు రోడ్లుబాగుచేస్తూ సరసాలాడుకుంటున్నారు. ఒక యువతి కిటికీలోనుంచి దారేపొయ్యే వాళ్ళని చూచి గుటకలు మింగుతూంది. ఆ యింటిమీద పావురాళ్ళు గుంయి గుంయి మంటున్నాయి. కాఫీహోటల్లోనుంచి జనం కాఫీతాగి కిల్లీలు నవుల్తూ సిగరెట్లు వూస్తూ బయటికి వస్తున్నారు.

ప్రపంచం యింత సందడిగా కోటయ్యకు ఇదివరకెప్పుడూ కనిపించలేదు. అతనికి సందడి గిట్టదు. ఆఫీసులోని కలాల బరబర తప్ప మరే మోతా సహించలేడు. మిగిలిన మోతలకు నరాలు సళ్లిస్తయి. అందుకని సందుగొందుల్లోనుంచి ఇంటికి పోవటానికి ప్రయత్నించాడు. బయటి ప్రపంచాన్నంతా మరిచిపోయి ఆలోచించుకోవటం, నూతనానుభవం అవటం వల్ల ఉత్సాహం కలిగింది. శరీరం వేడెక్కింది.

పుల్లయ్యకి కలిగిన అనుభవంలో ఆనందంలో పీసమైనా తన కెందుక్కలగదు? పుల్లయ్య తనకంటే ఏవిధంగా గొప్పవాడు? చదువుకొనే రోజుల్లో అతనికంటె తనకే ఎక్కువ మార్కులొచ్చేవి. మాస్టర్లంతా తనమీదే ఎక్కువ అభిమానంగా వుండేవాళ్లు. పుల్లయ్య అప్పట్నుంచీ ఆకతాయే! కోతికొమ్మచ్చులమీదా చర్‌బొప్పాయి గుళ్ళమీదాతప్ప, చదువుమీద ధ్యాసే వుండేదికాదు. జీవితంలోమాత్రం? తానేదో

కొద్దోగొప్పో సంపాదిస్తున్నాడా? పుల్లయ్య కదీ లేదుగదా! ఇంకా అతని బుర్రలో కోతిగొమ్మచ్చులూ, చర్ బొప్పాయి గుళ్ళే తిరుగుతూవుండె! కాని, అతని అనుభవాలు...!

ఒకరాత్రి పుల్లయ్య రైల్లో ప్రయాణం చేస్తున్నాడు. గుంటూర్లో భార్యాభర్తలిద్దరు అతని పెట్టెలో ఎక్కారు. కొంచెం సేపయింతరువాత పుల్లయ్య నిద్రపోయాడు. కాని సుందూరు స్టేషన్ వచ్చేటప్పటికి ఎవ్వరో అరికాలు గీకారు. పుల్లయ్య ఉలిక్కిపడి లేచి చూసేటప్పటికి పక్కనే కూర్చున్న ఆ పిల్ల చిరునవ్వు నవ్వింది. ఆమెభర్త గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతున్నాడు. ఇంక ఆ పెట్టెలో మరో పిట్టలేదు.

మరొకరోజు పుల్లయ్య ట్రాంలో ప్రయాణం చేస్తున్నాడు. సుందరాంగి ఒకతె ట్రాం యెక్కింది. సరాసరివొచ్చి చెయ్యీ చెయ్యీ రాసుకొనేటట్టు అతని దగ్గర కూర్చుంది. ఆ ట్రాంలో చాలామంది వున్నారు! కాని ఆ పడుచు లెక్కచెయ్యలేదు. పుల్లయ్య తొడని నెమ్మదిగా, కమ్మగా గిల్లటం మొదలుపెట్టింది. పుల్లయ్య ఆమె కోమల కరపల్లవాన్ని జాలిగా నిమిరాడు! ఇద్దరి చూపులూ కలిసినయి. ఆమె ట్రాం దిగేచోటే అతనూ దిగాడు.

ఇంకొకరోజు పుల్లయ్య మరొక యువతిని పెళ్ళిలో కలుసుకున్నాడు. వధూవరులు తలంబ్రాలు పోసుకుంటూవుంటే ఆ యువతి రెప్పవెయ్యకుండా పుల్లయ్యని చూస్తూ కూర్చుంది. అతడూ చూశాడు. ఆమె వెంటనే రెప్పవేసింది. అతడేదో పని వున్నట్లు లేచి, బయటకు వెళ్ళాడు. రెండు నిమిషాల్లో ఆ యువతికూడా బయ టేదో పని కలిగింది.

ఇలాంటి అనుభవాలు తన కెందుకు కలగవు? తానెన్నిసార్లు రై లెక్కుతున్నాడు? ఎన్నిసార్లు నిద్రపోతున్నాడు? ఎన్ని ట్రాము లెక్కుతున్నాడు? ఎన్ని దిగుతున్నాడు? ఎన్ని పెళ్ళిళ్ళకు వెళ్ళుతున్నాడు? పని వున్నట్లు ఎన్నిసార్లు బయటికి వెళ్ళుతున్నాడు? ఆ సుందరాంగి అరికాలు గీక్కపోతే పోయింది, జుట్టన్నా పీకదే! మెత్తగా కమ్మగా గిల్లకపోతే గిల్లకపోయింది, తొడపాశమన్నా పెట్టదే! తాను చూడగానే రెప్ప వెయ్యకపోతేపోయింది, రెప్పవెయ్యకుండానన్నా చూడదే!

ఇలా ఆలోచించుకుంటూ, ఒక్కసారి తన జీవితాన్నంతా జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నాడు కోటయ్య. తనకంటే యమధర్మరాజునిమోసే దున్నపోతే నయం అనుకున్నాడు. మానవుడికి ధైర్యంవుండాలి, ఉత్సాహం వుండాలి. అప్పుడుగాని ప్రపంచంలోని అందాలు అతని అనుభవంలోకిరావుఅని తేల్చుకున్నాడు. తానెందుకు పూనుకోగూడదు? శరీరం విదిలించుకున్నాడు. చల్లగాల్ని లోపలికి పీల్చుకున్నాడు. స్థయిర్యంతో, ఆత్మవిశ్వాసంతో రొమ్మువిరుచుకొని నూతనరాజ్యాలకోసం వెతికే యోధుడికి మల్లే అటూయిటూ చూశాడు.

దగ్గర్లో శశిరేఖ ఇల్లు కనిపించింది. శశిరేఖ ఆ పట్టణంలో పెద్ద స్టారు. కోటయ్య ఆమెని ఎప్పుడూచూడకపోయినా, ఒకటి రెండుసార్లు వాల్ పోస్టరుమీద ఆమె బొమ్మనిచూశాడు. ఏదో రోగంతో భాధపడుతున్నట్లుకనపడేచూపులూ, ఎక్కిరిస్తున్నట్లు పైకి తిరిగి ముక్కూ, బాలింతరాలిదవడలూ... ఆమెనుచూస్తే అతనికేదో జాలికలిగేది. నెమ్మదిగా ఆమె యింటిదగ్గరకు వెళ్ళాడు. ఇంటిముందు కారునిలబడివుంది. ఆ కారు అతనికి

చాలా అందంగా కనిపించింది. ఆమె యింటిముందున్న పూల తోటనిచూస్తే ఆహ్లాదం కలిగింది. బయటకారునీ, తోటలోని పూలమొక్కల్నీ, ఇంటినీ చూచి, ఇంటిలోని శశిరేఖని వూహించుకుంటే అతనికి వుత్సాహం, ఆనందం, పరవశత్వం కలిగాయి. ఇప్పుడా స్టారు ఏంచేస్తుంటుంది? స్టారింట్లో స్టారుంది. స్టారుతోటలో మొక్కలున్నాయి. ముందు కారుంది. కాని గడపలో వొకడు కూర్చొనివున్నాడు. కోటయ్య ధైర్యంచేసి అతన్ని అడిగాడు,

"ఎవ్వరిదీ యిల్లు ?"

అతడు చెప్పాడు.

"ఏంచేస్తూవుంది ?"

"డ్రెస్ చేసుకొంటూవుంది"

కోటయ్య కళ్ళుమూసుకొని ఒక్కక్షణం ఆ దృశ్యాన్ని హృదయఫలకంమీద చిత్రించుకొని, చిరునవ్వు తృప్తిగా నవ్వుకొని అడిగాడు.

"ఎక్కడికి వెళ్తూవుంది ?"

"సినిమా?"

"ఏ సినిమా ?"

అతడు చెప్పాడు.

అకస్మాత్తుగా కోటయ్యకొక వుపాయం తట్టింది. తట్టీతట్టడంతోనే ఆరాటం హెచ్చింది. బుర్రంతా చదలపుట్టలా గులగులమంది. ఆచరణలో పెట్టవలసిందే! మనో ధైర్యంతో సాధించవలసిందే! ప్రతి జీవికీ ప్రపంచంలో సుఖపడే అవ

కాశంవస్తుంది. దాన్నివినియోగించుకోవాలి. ఏమోఏక్షణంలో అదృష్టం గిర్రున మళ్ళుతుందో ఎవ్వరు చెప్పగలరు?

కోటయ్య యిక వెనకాముందు ఆలోచించలేదు. ఒకమహాకార్యం సాధించ దలచివప్పుడు గుంజాటనం పనికిరాదు. వెంటనే బయల్దేరి ఆ సినిమాహాలుదగ్గరకు వెళ్ళాడు. హాలుముందు జనం తొక్కకు చస్తున్నారు. ఏ క్లాసు టిక్కెట్లూ అందటం లేదు. అప్పుడప్పుడూ పోలీసువాళ్ళుకూడా చెయ్యి చేసుకోవలసి వస్తూవుంది. అంతా తనకు అనుకూలంగానే వుంది! ఇక మనోబలమే కొరవ!

అనుకున్నాడేగాని, ఆ స్టారుకారొచ్చిఆగేటప్పటికి కోటయ్య గుండెలు దడదడ కొట్టుకున్నయ్. రక్తం చేతిగోళ్ళల్లోకి ప్రవహించింది. ముక్కుల్లోనుంచి వెచ్చటిపొగ రావడం ప్రారంభించింది. ఆ అవస్థలోనే కారులో ఆ స్టారు తప్ప మరెవ్వరూ లేరని తెలుసుకొనేప్పటికి మళ్ళా ఆశ కలిగి మనస్సుని చిక్కబట్టుకోటానికి ప్రయత్నించాడు.

శశిరేఖ కారుదిగి, అటూ యిటూ చూస్తూ నిలబడింది. ఆమెను చూచి దారిచ్చింది జనం. ఆమె వెంటనే వెళ్ళాడు కోటయ్య. కాని లోపల టిక్కెట్లిచ్చే కిటికీదగ్గర జనం విరగబడి గుంపులుపడి తొక్కుకుంటున్నారు. భారతదేశంలోని ఛండాలమంతా అక్కడే కేంద్రీకరించినట్లుంది. ఆమెముఖంమీద చీకాకు రేఖలుకనిపించినయి. టిక్కెట్టుతెచ్చిచ్చేపుణ్యమూర్తుల కోసం వెతికింది. కోటయ్య గ్రహించాడు. అదేసమయం అనుకున్నాడు. ధైర్యమే శ్రీమహాలక్ష్మి అనుకున్నాడు. అవకాశాన్ని జారవిడువగూడ దనుకున్నాడు. భుజస్పందనంచేసి,

ఆమెదగ్గరకు వెళ్ళి వూపిరిబిగబట్టాడు. ఆమె జనం మీాదనుంచి టికెట్లిచ్చే కిటికీలోకి చూస్తూంది.

కోటయ్య గొంతు సవరించుకొని, మర్యాదగా, నాజూగ్గా పలకరిద్దామనుకున్నాడు. కంఠం వశంకాలేదు. ఏదో గొణి గాడు—సణిగాడు. ఆమె అతనివైపుచూచి, "టికెట్టు తెచ్చి పెడతావా ?" అని అడిగింది.

అతనికి అపరిమితానందం కలిగింది. దప్పికతో ఎండుకు పోయిన గొంతులో అమృతధారలు పడినట్లుంది. దురదపుట్టిన చోట పెరిగినగోళ్ళతో గోక్కున్నట్లుంది. పెరిగిన గడ్డం గీక్కున్నట్లుంది.

"ఓ !" అన్నాడు.

ఆమె పర్సులోనుంచి డబ్బులు తీసి అతని చేతిలో పెట్టింది. అతడు మొదట వేసుకున్న ప్లాను ప్రకారం డబ్బు తీసుకోదలచ లేదు. కాని తీసుకున్నాడు. ఎంత మారదామనుకున్నా గుమాస్తాయేగద !

డబ్బు గుప్పెట్లో పెట్టుకొని ఒక్క విసుర్తో కిటికీ దగ్గరకు వెళ్ళటానికి ప్రయత్నించాడు. హిట్లరు పిన్సర్ ఉద్యమాన్ని అవలంబించాడు. కాని, లాభం లేకపోయింది. క్షణంలో మళ్ళీ యథాస్థానానికే వచ్చాడు. ఉక్రోషం వచ్చింది. శశిశేఖ తన్ను గమనిస్తూ వుందని గ్రహించాడు. వెయ్యేనుగుల బలంతో, తొమ్మిదివందల తొంభై తొమ్మిదిసింహాలధైర్యంతో కళ్ళుమూసుకొని జనంలోపడ్డాడు కోటయ్య. ఒకడు బూట్సు కాళ్ళతో అతని కాళ్ళని నలగదొక్కాడు. ఒక లావాటివాడు భుజంతో ఒక తాపు తాపాడు. మరొకడు చొక్కాపట్టు

కొని వెనక్కి గుంజాడు. ఇంకొకడు బూతులుకూసి గడ్డం పట్టుకొని వెనక్కు నెట్టాడు. ఇవన్నీ తప్పించుకొని పూర్తి నైతికబలంమీద సహాయ నిరాకరణచేసి, కిటికీదగ్గరకు చేరు కున్నాడు కోటయ్య. టిక్కెట్టు తీసుకున్నాడు. టిక్కెట్టూ, చిల్లర డబ్బులూ గుప్పెట్లో పెట్టుకొని ఆ వ్యూహంలోనుంచి బయట పట్టానికి ప్రయత్నించాడు. ఒకడు ముందుకు నెట్టాడు. ఒకడువెనక్కునెట్టాడు. ఒకడుపక్కకునెట్టాడు. ఏమీచెయ్యలేక అలాగేనిలబడ్డాడుకోటయ్య.ఆగుంపే అటునెట్టి యిటునెట్టి, అటు తోసి యిటుతోసి, అటుగుంజి యిటుగుంజి, బయటకు విసిరి వేసింది. అతడు రొప్పుతుంటూ వెళ్ళి శశిరేఖచేతలో టిక్కెట్టూ, చిల్లరడబ్బులూ వుంచి, చిరునవ్వు నవ్వాడు.

ఆమె తీసుకుంది. అతన్ని ఎగాదిగా చూసింది. ఒక్కక్షణం ఆలోచించింది. కోటయ్య గ్రహించాడు. రేపు తనింటికి రమ్మని ఆహ్వానిస్తుంది—వెళ్తాడు. కృతజ్ఞత చూపుతుంది. నెమ్మదిమీద ఆ కృజ్ఞతే ప్రేమగా మారుతుంది. ప్రేమబంధా లన్నీ యిలాగే ఏర్పడ్డాయనీ, యిలాగే బిగిశాయనీ అతడు చిన్నప్పుడు చదువుకోలా ?

ఆమె కోటయ్య చెయ్యిపట్టుకుంది. అరచేతిలో ఏదో వుంచింది. గబగబా వెళ్ళిపోయింది. వెనక్కి వెనక్కి తిరిగి చూస్తూ వెళ్ళింది. ఆమె చెయ్యిపట్టుకునేటప్పటికే అతని ప్రాణాలు జివ్వున లాగాయి. ఏంజరుగుతున్నదోకూడా తెలుసు కోలేక పోయాడు. వుడుకు తగ్గింతరవాత చూసుకోగాచేతిలో చిల్లరడబ్బులు — టిక్కెట్టుపోగా మిగిలిన చిల్లరడబ్బులు— ఎంతపనిచేసింది!! తన్నుగురించి ఏమనుకుంది? తానెవరనుకుంది?

టికెక్కట్టు తెచ్చిపెట్టినందుకు ఈ పారితోషికం ఇచ్చిపోతుందా?

"ఛీ!"

అవమానంతో అతని శరీరం కుతకుత ఉడికింది. ఆవేశంతో వెర్రెక్కింది. శశిరేఖని పట్టుకొని, ఆమె కట్టుకున్న తెల్లని చీరెమీద సిరాబుడ్డి వొలకపోయ బుద్ధయింది. పౌడర్ రాసుకున్న మొహానికి బలవంతంగా పేడపూస్తే ఏమవుతుంది? కోటయ్యలో అర్థంకాని గింగిర్లు బయల్దేరాయి. ఈ ప్రపంచమంతా నిర్ఘాంతపడి చూసే పనేదో చెయ్యాలనిపించింది. పక్కన బురదలో పొర్లాడే పందిని లేపి పంపి దానిస్థానే తాను పొర్లాడితే! హాలుకి అతికించిన సినిమాబొమ్మని సరిగ్గామధ్యకు చించితే! తన బట్టల్ని బదాబదలుగా చించుకొని, ఆ జనం మధ్య నిలబడి శరభశరభో అని పరవళ్ళు తొక్కితే! వారందరి మొహానా వరసగా తుపుకు తుపుకున వూస్తే!

కాని యివేమీ చెయ్యలేదు. తనలోతాను నవ్వుకున్నాడు. నెమ్మదిగా యింటికి వెళ్ళాడు. గదిలో ప్రవేశించిదీపం వెలిగించి నెమ్మదిగా పక్కమీద కూర్చున్నాడు. తల నాదుగా వుంది. అంతా గందరగోళంగా అయోమయంగావుంది.కానిహృదయంలోని ఒకపొరలో సంతోషం, ఆశా, తృప్తీకలిగాయి. చేతిలోని చిల్లరడబ్బులు ఎగరవేస్తూ ఊలవేస్తూ కూర్చున్నాడు. చెంబుతోనీళ్ళు పెట్టటానికి వచ్చిన దాసీ గోవిందమ్మ అతనివైఖరిచూచి గుమ్మంలోనే నిలబడిపోయింది. కోటయ్య గోవిందమ్మను చూశాడు. ఆమె జుట్టు రేగింది. ముంగురులు మొహంమీద చిందరవందరగా పడివున్నయ్. చెంపలనిండా మసి—చీర పైకి ఎగకట్టింది. పమిట వీపుమీదనుంచితీసిబొడ్లో

దోపింది. ఆవిగ్రహం అతని హృదయానికి శాంతినిచ్చింది. ఆపేక్షగా చూశాడు. చేతిలోని చిల్లర డబ్బులు—శశిరేఖ యిచ్చిన డబ్బులు—టిక్కట్టుపోగా మిగిలినడబ్బులు—గులగుల మన్నయ్. నలిపిముద్దగా చేసి మింగేద్దామన్నట్లు మంచంమీద నుంచిలేచాడు. గోవిందమ్మ సిగ్గుపడకుండా గది ప్రవేశించింది. అతడు ఒకడుగు ముందుకువేశాడు. గోవిందమ్మ నీళ్ళచెంబు మంచం తలదగ్గరపెట్టి చిరునవ్వు నవ్వింది.